

14 tétel az imádságról és a liturgiáról

- 1) Az Isten szeretetére válaszoló keresztyén élet szíve az imádság, az egyházé az istentisztelet.
- 2) Az imádság minden formája egyúttal Isten tisztelete; a liturgia – mint az istentiszteleti élet teljessége – az imádság kiváltképpen helye.
- 3) Az egyes ember hitéletben különösen fontos a személyes imádság, de helye kell benne lennie a közösség imájának is; a liturgiában a közösségi ima meghatározó, de kapcsolódnia kell hozzá személyes imának is.
- 4) Személyes és közösségi ima elválaszthatatlanok. A személyes ima közösségi ima nélkül előbb-utóbb én-központú, torz hithez vezet, a közösségi ima személyes ima nélkül üres, gyümölcstelen hithez.
- 5) A közösségi ima elsősorban kötött szövegű, de jó, ha nem csak az. A személyes ima inkább kötetlen, de jó, ha a kötöttre támaszkodik. Mindkettő elengedhetetlen a hitéletben, de ma különösen is jellemző a kötött ima hiánya.
- 6) A kötött ima arra tanít, hogy „bekapcsolódjunk Isten történetébe”, és ne csak Őt akarjuk bevonni a sajátunkba. Mindkettő szükséges a keresztyén életben, de az első a megalapozó.
- 7) Az idő és a közösségi bölcsesség által megpróbált kötött ima megbízhatóbb, érettebb a pillanatnyi emberi állapotból fakadónál, ahogy általában a klasszikus művek az improvizációnál. Élő valóság azonban csak akkor marad, ha személyes imaélet is épül rá.
- 8) A magyar reformátusság istentiszteleti élete súlyosan eltorzult: legtöbbször sivárság, rendetlenség, igénytelenség jellemzi. Vannak, akik ezt megőrzendő reformátori örökségnek vélik. Valójában e gyakorlatnak nincs köze a reformáció és azon belül Kálvin szándékaihoz.
- 9) A reformációnak az a felismerése, amely a – szinte teljesen – háttérbe szorult igehirdetés fontosságát hangsúlyozta, az igehirdetés – szinte kizárólagos – fontosságának téves nézetévé torzult. Istentiszteleteink igeközpontú helyett igehirdetés-központúak lettek. Ez nemcsak a többi liturgiai elem áldásaitól fosztja meg a gyülekezetet, hanem az igehirdetést is károsítja.
- 10) Hiába várjuk az istentisztelet megújulását egy lelki megújulás pusztá következményeként. A liturgia legalább annyira eszköze, mint következménye a hitbeli megújulásnak.
- 11) A legnagyobb veszély az egyház számára mindig az, ha elhalványodik számára Isten „teljesen más” volta, és nem az, ha nem eléggé korszerű. Ez kell, hogy meghatározza az istentisztelet formáinak alakítását.
- 12) A forma mindig tartalom hordozója is. Nem meglepő, hogy az istentisztelet formanyelvének szinte bármely elmélyült vizsgálata – legyen az teológiai, történeti, esztétikai – azt mutatja, hogy a több évszázados formák tisztábbak, méltóbbak mint az elmúlt 250-300 évben kialakultak.
- 13) A legszerényebb körülmények között is szép a liturgia, ha átsugárzik rajta az Isten iránti szeretetet és hálát kifejezni akaró, méltó forma keresésének vágya.
- 14) Minden hitbeli megújulás azzal jár, hogy az abban érintettek élete kezd krisztusibbá válni. A liturgiai megújulás hitbeli megújulás.